

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ URAP 2023-2024 SIRALAMASI PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ RAPORU

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
KALİTE KOORDİNATÖRLÜĞÜ
2024

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NİN URAP 2023-2024 SIRALAMASINDAKİ PERFORMANSI VE DİĞER ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

URAP Araştırma Laboratuvarı, 2009 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü çatısı altında kurulmuştur. Laboratuvarın temel hedefi, yükseköğretim kurumlarını akademik başarılarına göre değerlendirmek ve bu değerlendirmelerin sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmaktır. Üniversitelerin genel sıralamalarında kullanılan göstergeler, 2023-2024 yılları için Tablo 1'de özetlenmiştir. Bu göstergeler genellikle akademik performans, yayın sayısı, atıf sayısı ve uluslararası işbirlikleri gibi kriterleri içermektedir.

Tablo 1. URAP 2023-2024 Gösterge Tanımları

No	Gösterge	Amaç	Kaynak	Açıklama
1	Makale Sayısı	Araştırma	InCites	2022 yılına ait SCI, SSCI ve AHCI taramalarına giren ve etkinlik çarpanı bakımından ilk %75'lik dilimde (Q1, Q2, Q3 dilimlerinde) yer alan dergilerde basılan ve en fazla 1000 yazarlı makale sayısı
2	Öğretim Üyesi Başına Düşen Makale Sayısı	Araştırma	InCites ve YÖK	2022 yılına ait SCI, SSCI ve AHCI taramalarına giren ve etkinlik çarpanı bakımından ilk %75'lik dilimde yer alan dergilerde basılan ve en fazla 1000 yazarlı makale sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı
3	Atıf Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında alınan en fazla 1000 yazarlı toplam bilimsel dokümana gelen atıf sayısı (Toplam bilimsel dokümanlara gelen tüm atıflar değerlendirmeye dahil edilmektedir.)
4	Öğretim Üyesi Başına Düşen Atıf Sayısı	Araştırma	InCites ve YÖK	2018-2022 yılları arasında alınan en fazla 1000 yazarlı toplam bilimsel dokümana gelen atıf sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı
5	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında yapılan toplam yayın, tebliğ vb.sayısı
6	Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites ve YÖK	2018-2022 yılları arasında yapılan toplam yayın, tebliğ vb.sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı
7	Doktora Mezun Sayısı	Eğitim ve Araştırma	YÖK	2021-2022 öğretim yılı doktora mezun sayısı
8	Doktora Öğrenci Oranı	Eğitim ve Araştırma	YÖK	2022-2023 öğretim yılı doktora öğrenci sayısı / aynı dönemdeki toplam öğrenci sayısı

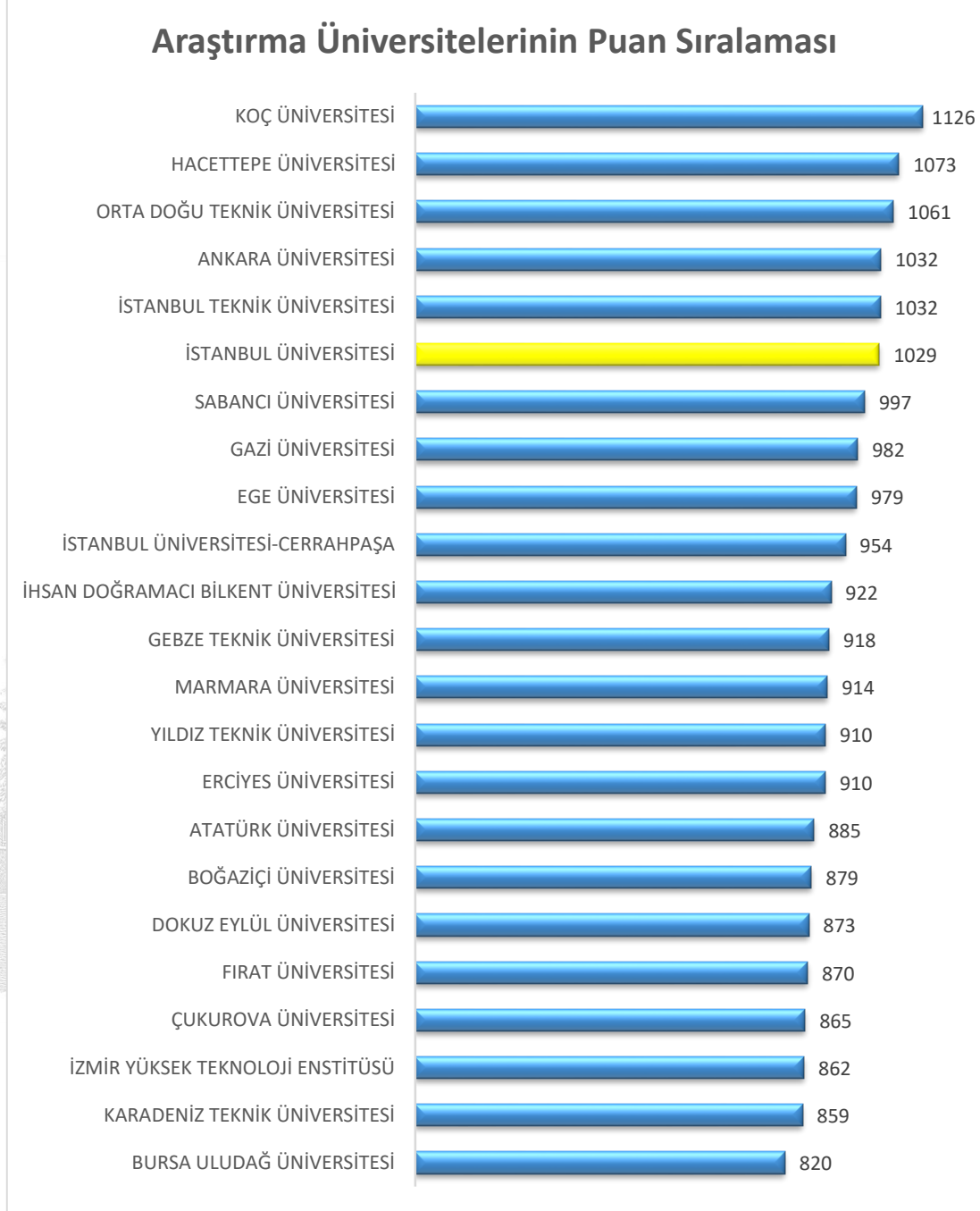

9	Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Eğitim	YÖK	2022-2023 öğretim yılı toplam öğrenci sayısı / 2021-2022 yılı öğretim üyesi sayısı
10	Uluslararası Ortak Makale Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında diğer ülkelerin üniversiteleriyle yapılan en fazla 1000 yazarlı toplam makale sayısı
11	Öğretim Üyesi Başına Düşen Uluslararası Ortak Makale Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında diğer ülkelerin üniversiteleriyle yapılan en fazla 1000 yazarlı toplam makale sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı
12	Yurtiçi Ortak Makale Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında yurtiçindeki üniversiteler ile yapılan en fazla 1000 yazarlı toplam makale sayısı
13	Öğretim Üyesi Başına Düşen Yurtiçi Ortak Makale Sayısı	Araştırma	InCites	2018-2022 yılları arasında yurt içindeki üniversiteler ile yapılan en fazla 1000 yazarlı toplam makale sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı
14	TÜBİTAK'tan Alınan Proje Sayısı	Proje	TÜBİTAK (AR-DEB)	2018-2022 yılları arasında TÜBİTAK'tan alınan proje sayısı
15	Öğretim Üyesi Başına Düşen TÜBİTAK'tan Alınan Proje Sayısı	Proje	TÜBİTAK (AR-DEB)	2018-2022 yılları arasında TÜBİTAK'tan alınan proje sayısı / 2022-2023 yılı öğretim üyesi sayısı

Bu rapor, İstanbul Üniversitesi (İÜ)'nin URAP 2023-2024 sıralamasındaki pozisyonunu, diğer önde gelen Türk Yükseköğretim Sistemindeki Araştırma Üniversiteleriyle kıyaslayarak analiz etmektedir. Bu analizin amacı, İÜ'nün akademik ve araştırma performansını objektif verilerle değerlendirerek üniversitenin güçlü yönlerini ve gelişim alanlarını belirlemektir. Ayrıca, kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlamak ve alana özgü iyileştirme önerileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

İstanbul Üniversitesi'nin URAP 2023-2024 Sıralamasındaki Diğer Araştırma Üniversitelerine Göre Durum Raporu

Şekil 1. İÜ'nün URAP 2023-2024 sıralamasında Araştırma Üniversiteleri içerisindeki konumu

Tablo 2. Araştırma Üniversitelerinin URAP 2023-2024 Puan Durumu

Sıra No	Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Bilimsel Doküman Puanı	Doktora Puanı	Öğretim Üyesi/ Öğrenci Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Yurtiçi İşbirliği Puanı	TÜBİTAK Proje Puanı	Toplam Puan
1	Koç Üniversitesi	194	187	185	127	63	115	70	186	1126
2	Hacettepe Üniversitesi	169	168	176	178	56	97	70	158	1073
3	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	163	170	174	169	26	102	63	194	1061
4	Ankara Üniversitesi	157	155	161	199	49	93	66	153	1032
5	İstanbul Teknik Üniversitesi	170	164	169	169	38	97	61	164	1032
6	İstanbul Üniversitesi	155	159	164	197	48	94	67	145	1029
7	Sabancı Üniversitesi	170	180	167	104	53	108	46	168	997
8	Gazi Üniversitesi	156	150	157	188	67	84	69	111	982
9	Ege Üniversitesi	151	149	154	156	60	88	60	160	979
10	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	159	152	155	161	72	86	67	103	954
11	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	147	169	160	97	39	100	47	164	922
12	Gebze Teknik Üniversitesi	150	151	145	123	46	83	58	163	918
13	Marmara Üniversitesi	146	143	146	171	45	85	58	120	914
14	Yıldız Teknik Üniversitesi	155	152	153	157	26	82	61	124	910
15	Erciyes Üniversitesi	153	146	148	146	44	81	62	129	910
16	Atatürk Üniversitesi	147	148	142	150	43	79	60	116	885
17	Boğaziçi Üniversitesi	131	148	157	118	42	93	44	145	879
18	Dokuz Eylül Üniversitesi	140	142	145	138	48	81	58	121	873
19	Fırat Üniversitesi	143	152	142	116	62	84	56	115	870
20	Çukurova Üniversitesi	142	138	150	142	48	80	60	105	865
21	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	135	133	146	105	47	76	46	175	862
22	Karadeniz Teknik Üniversitesi	135	138	139	123	59	74	57	134	859
23	Bursa Uludağ Üniversitesi	128	132	131	146	44	76	50	113	820

Tablo 3: Araştırma Üniversitelerinin URAP 2023-2024 Faktör Bazlı Sıralaması

İstanbul Üniversitesi'nin Faktör Bazlı Sıralamaları	
Makale Puanı	9
Atıf Puanı	7
Bilimsel Doküman Puanı	6
Doktora Puanı	2
Öğretim Üyesi / Öğrenci Puanı	10
Uluslararası İşbirliği Puanı	7
Yurtiçi İşbirliği Puanı	5
TÜBİTAK Proje Puanı	11
Genel Sıralama	6

İÜ tarafından yayınlanan araştırmaların etkisini ve görünürlüğünü artırmak için önerilen stratejilerden bazıları:

1. Yüksek Etkili Dergilere Yayın Göndermek

- **Dergi Seçimi:** Araştırmacıların, çalışmalarını göndermeden önce dergilerin etki faktörlerini değerlendirmeleri önemlidir. Yüksek etki faktörlü ve geniş okuyucu kitlesine sahip dergiler, araştırmanın daha fazla görünürlüğe sahip olmasını sağlar.
- **Kapsam ve Uyum:** Çalışma konusunun, derginin yayın kapsamına uygun olması kabul edilme olasılığını artırır.

2. Atıf Alma Olasılığı Yüksek Araştırma Alanlarına Odaklanmak

- **Gündemdeki Konular:** Güncel ve geniş ilgi gören araştırma konularına odaklanmak, çalışmaların daha fazla atıf almasını sağlayabilir.
- **Multidisipliner Yaklaşımlar:** Farklı disiplinleri bir araya getiren çalışmalar, daha geniş bir okuyucu kitlesine hitap eder ve bu da atıf alma olasılığını artırır.

3. Araştırma Kalitesini Artırmak

- **Metodoloji:** Güçlü ve sağlam bir metodoloji kullanmak, araştırmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini artırır.
- **Veri ve Analiz:** Detaylı ve titiz veri analizi yapmak, araştırmanın değerini artırır.

4. Yayınları Tanıtmak ve Yayımlamak

- **Açık Erişim:** Çalışmaları açık erişimli dergilerde veya kurumsal açık erişim arşivlerinde yayımlamak, daha geniş bir kitleye ulaşmayı sağlar.
- **Sosyal Medya ve Akademik Ağlar:** Araştırmacılar, sosyal medya platformlarını (Twitter, LinkedIn) ve akademik ağları (ResearchGate, Academia.edu) kullanarak çalışmalarını tanıtabilirler.
- **Konferanslar ve Seminerler:** Araştırma sonuçlarını uluslararası konferanslarda ve seminerlerde sunmak, çalışmanın tanınırlığını artırır.

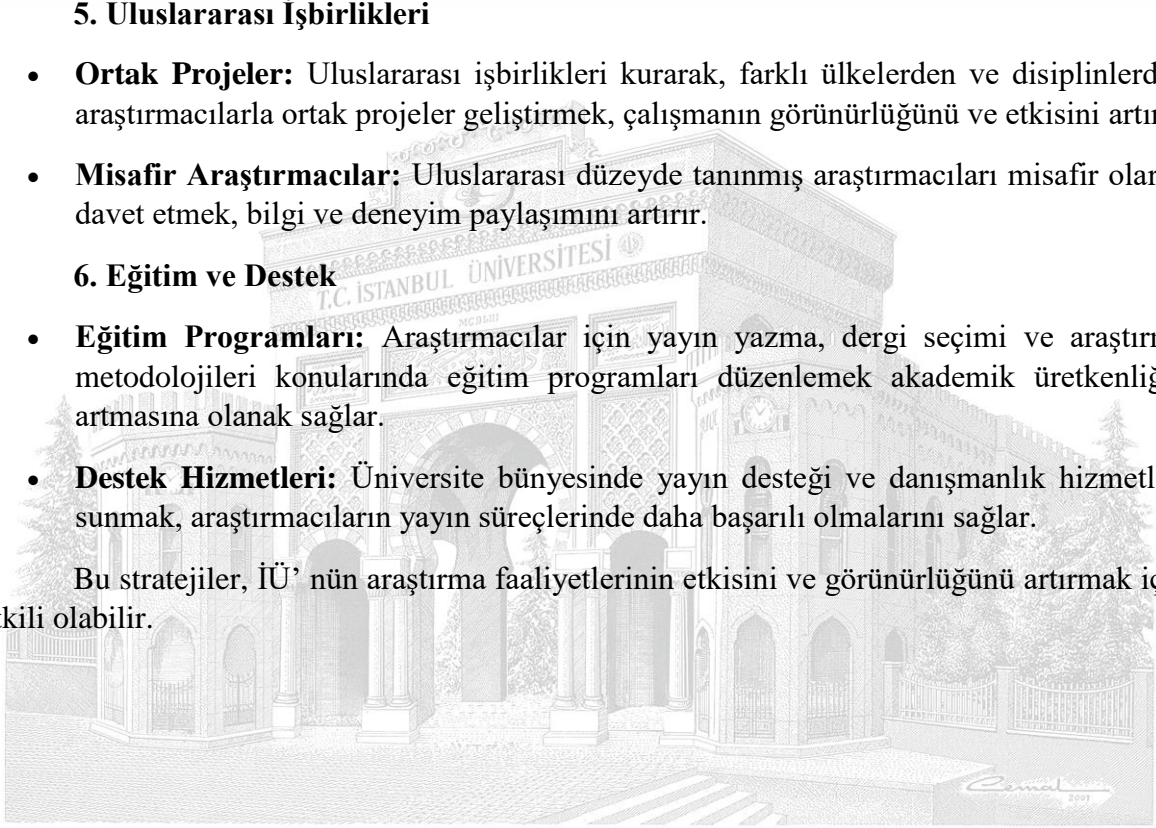
5. Uluslararası İşbirlikleri

- **Ortak Projeler:** Uluslararası işbirlikleri kurarak, farklı ülkelerden ve disiplinlerden araştırmacılarla ortak projeler geliştirmek, çalışmanın görünürlüğünü ve etkisini artırır.
- **Misafir Araştırmacılar:** Uluslararası düzeyde tanınmış araştırmacıları misafir olarak davet etmek, bilgi ve deneyim paylaşımını artırır.

6. Eğitim ve Destek

- **Eğitim Programları:** Araştırmacılar için yayın yazma, dergi seçimi ve araştırma metodolojileri konularında eğitim programları düzenlemek akademik üretkenliğin artmasına olanak sağlar.
- **Destek Hizmetleri:** Üniversite bünyesinde yayın desteği ve danışmanlık hizmetleri sunmak, araştırmacıların yayın süreçlerinde daha başarılı olmalarını sağlar.

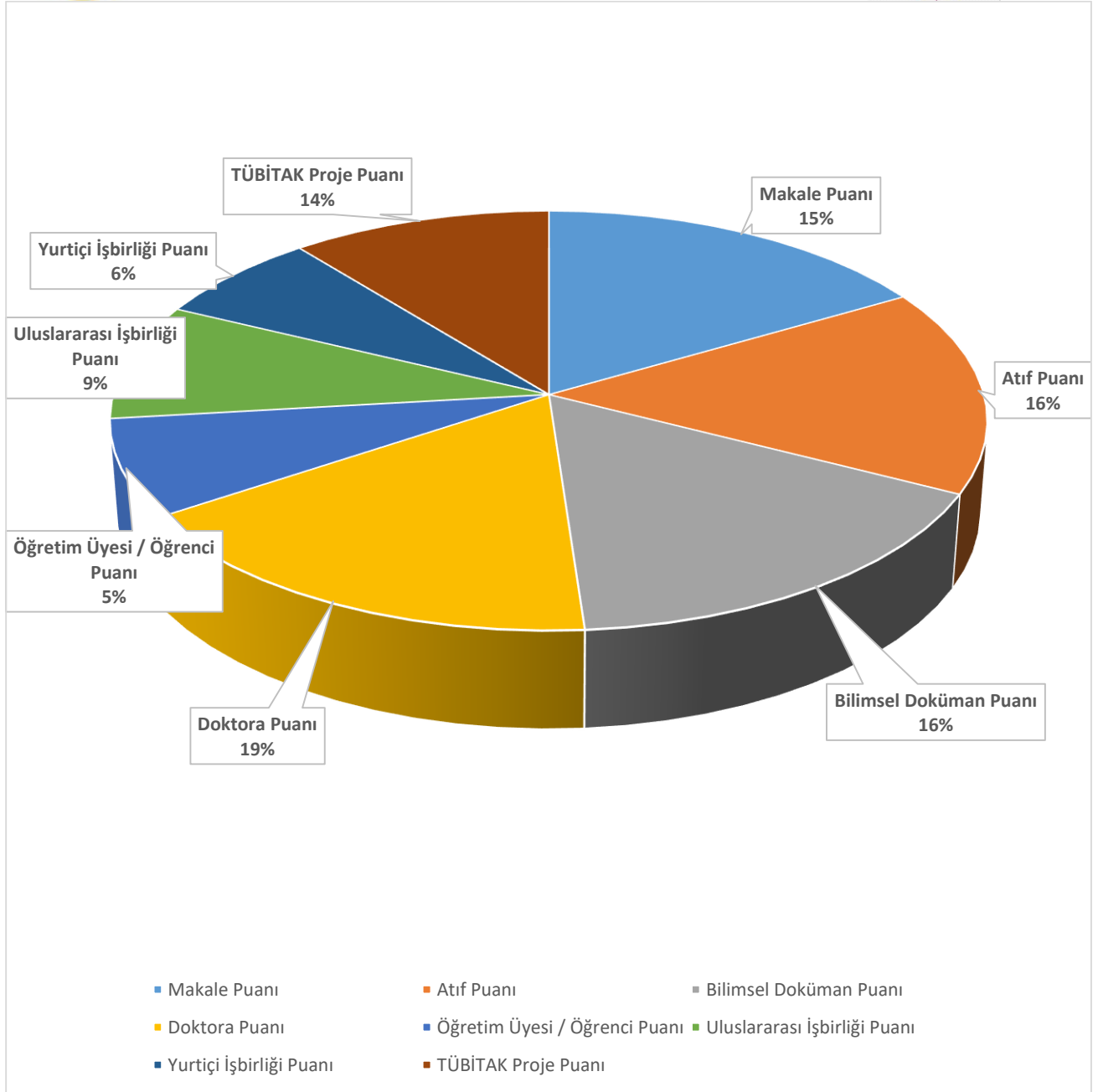
Bu stratejiler, İÜ'nün araştırma faaliyetlerinin etkisini ve görünürlüğünü artırmak için etkili olabilir.

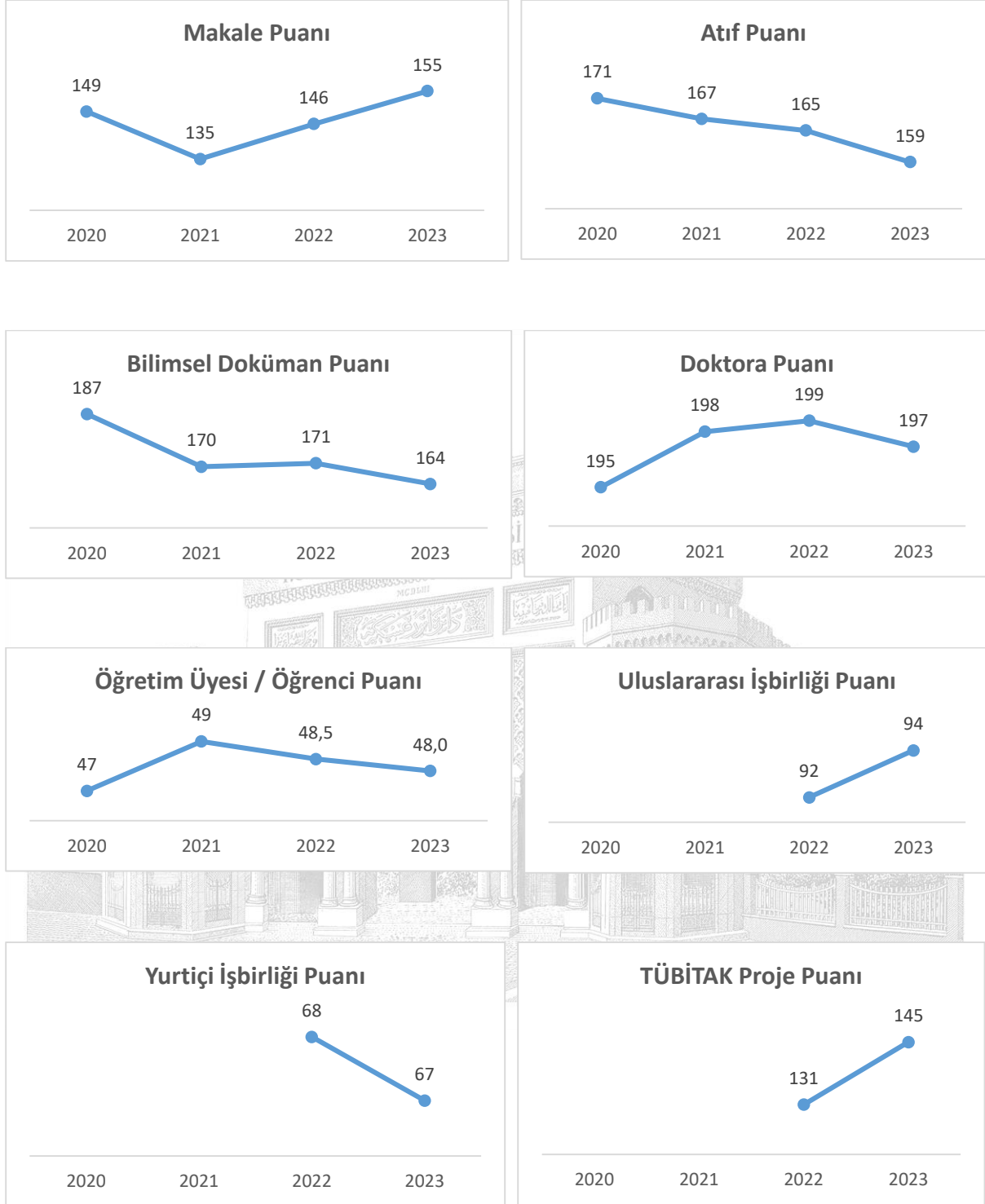

Tablo 4: Araştırma Üniversitelerinin URAP 2023-2024 Atıf / Makale Puanı Oranı

	Üniversite	Atıf Puanı/ Makale Puanı
1	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	1,15
2	Boğaziçi Üniversitesi	1,14
3	Sabancı Üniversitesi	1,06
4	Fırat Üniversitesi	1,06
5	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1,04
6	Bursa Uludağ Üniversitesi	1,03
7	İstanbul Üniversitesi	1,02
8	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1,02
9	Dokuz Eylül Üniversitesi	1,01
10	Gebze Teknik Üniversitesi	1,01
11	Atatürk Üniversitesi	1,00
12	Hacettepe Üniversitesi	0,99
13	Ege Üniversitesi	0,99
14	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	0,99
15	Ankara Üniversitesi	0,98
16	Marmara Üniversitesi	0,98
17	Yıldız Teknik Üniversitesi	0,98
18	Çukurova Üniversitesi	0,97
19	İstanbul Teknik Üniversitesi	0,97
20	Koç Üniversitesi	0,97
21	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	0,96
22	Erciyes Üniversitesi	0,96
23	Gazi Üniversitesi	0,96

Şekil 3: İÜ'nün URAP 2023-2024 Puan Dağılımı

Şekil 4: İÜ'nün URAP Sıralama Puanlarında Yıllar Bazında Değişimi (2020-2024)

Tablo 5: URAP 2022-2023 Sıralaması

	Makale Puanı	Atıf Puanı	Bilimsel Doküman Puanı	Doktora Puanı	Öğretim Üyesi / Öğrenci Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Yurtiçi İşbirliği Puanı	TÜBİTAK Proje Puanı	Toplam Puan	
4	İstanbul Üniversitesi	146	165	171	199	49	92	68	131	1020
5	İstanbul Teknik Üniversitesi	151	162	171	175	40	93	59	162	1013
6	Ankara Üniversitesi	149	155	164	200	44	90	65	146	1013

Tablo 6: URAP 2023-2024 Sıralaması

Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Bilimsel Doküman Puanı	Doktora Puanı	Öğretim Üyesi / Öğrenci Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Yurtiçi İşbirliği Puanı	TÜBİTAK Proje Puanı	Toplam Puan	
4	Ankara Üniversitesi	157	155	161	199	49	93	66	153	1032
5	İstanbul Teknik Üniversitesi	170	164	169	169	38	97	61	164	1032
6	İstanbul Üniversitesi	155	159	164	197	48	94	67	145	1029

Makale Puanı, Uluslararası İşbirliği Puanı, TÜBİTAK Proje Puanı ve Toplam Puanımızı arttırmamıza rağmen 2 sıra gerilediğimiz Tablo 5 ve Tablo 6'dan görülmektedir.

Tablo 7: URAP 2023-2024 Sıralamasında Birinci Sıradaki Üniversite ile İÜ Performans Farkı

Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Bilimsel Doküman Puanı	Doktora Puanı	Öğretim Üyesi / Öğrenci Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Yurtiçi İşbirliği Puanı	TÜBİTAK Proje Puanı	Toplam Puan	
1	Koç Üniversitesi	194	187	185	127	63	115	70	186	1126
6	İstanbul Üniversitesi	155	159	164	197	48	94	67	145	1029
FARK	-20%	-15%	-11%	56%	-23%	-18%	-4%	-22%	-9%	

Faktör Analizleri Yorumu

Makale Puanı: İÜ, araştırma çıktısını nicelik açısından değerlendiren makale puanında önemli bir iyileşme kaydetmiştir. 2021'deki %9,39'luk düşüşün ardından, üniversite 2022'de %8,15 ve 2023'te %6,16 artış göstererek olumlu bir trend yakalamıştır. Bu artış eğilimi, araştırma üretkenliğini artırmada etkili stratejilerin uygulanmakta olduğunu ve yüksek etkili dergilerde artan yayın sayılarını yansıtırıyor olabilir.

Atıf Puanı: Atıf puanları, üniversitenin araştırmalarının akademik camiada ne kadar etkili ve tanınmış olduğunu göstermektedir. İÜ'nün atıf puanı, 2020'den 2023'e kadar %7,54 oranında düşmüştür. Bu gerileme, üniversitenin daha nitelikli ve atıf getiren yayınlara odaklanması gerektiğine işaret etmektedir.

Bilimsel Doküman Puanı: Bilimsel doküman puanı üniversitenin akademik araştırma kapasitesini ve üretkenliğini ölçmeye yardımcı olmaktadır. İÜ'nün bilimsel doküman puanı, 2020'den 2023'e kadar %14,02 oranında düşmüştür. Bu gerileme, üniversitenin tüm birimlerinin akademik çıktı üretmek konusuna odaklanmaları gerektiğine işaret etmektedir.

Doktora Puanı: Lisansüstü eğitim kalitesi ve araştırma vurgusunun bir göstergesi olabilecek Doktora Puanı yıllar içerisinde küçük dalgalanmalar göstermiş olmakla birlikte mevcut durumun korunduğu görülmektedir. Üniversitenin bu potansiyelini sürdürülebilir şekilde planlaması gelecek yıllar için kritik önem taşımaktadır.

Öğretim Üyesi/ Öğrenci Puanı: Eğitim kalitesini ve öğrenci memnuniyetini artırmak için kritik öneme sahip olan bu gösterge açısından İÜ yıllar içerisinde yeni birimlerin açılmasına karşın standardını sürdürdüğü gözlenmektedir.

Uluslararası İşbirliği Puanı: Veriler 2022'den itibaren mevcut olup, 2023'te %2,17 oranında bir artış kaydedilmiştir. Bu artış, İÜ küresel ayak izinin genişlediğini ve uluslararası araştırma ortaklıklarını teşvik ederek küresel etkiyi ve araştırma yenilikçiliğini artırma çabalarını yansıtmaktadır.

Yurtiçi İşbirliği Puanı: 2022 yılından beri ölçülmeye başlayan bu kriter açısından İÜ mevcut durumunu korurken, bu göstergede yükselbilmek için, yerel araştırma sinerjilerinden yararlanabilir ve ulusal çapta ilgili konuları ele alarak üniversitenin ulusal araştırma topluluğu içindeki etkisini artırabilir.

TÜBİTAK Proje Puanı: 2022 yılından beri ölçülmeye başlayan TÜBİTAK proje puanı kriteri açısından İÜ 2023 yılında %10,68 oranında yükselme kaydetmiştir. Üniversitenin araştırma odağında proje tabanlı çalışma kültürünün yaygınlığının artmasının bir sonucu olarak bu durumun ortaya çıktığı düşünülmekle beraber, gelecek yıllarda bu yükselişin sürmesi amacıyla birimlerin bu konudaki duyarlılıklarının artırılması gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

1. Makale puanındaki olumlu eğilimlerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, birimlerin öğretim elemanı başına yayın oranlarını belirleyip periyodik olarak takip etmeleri gerekmektedir.
2. İÜ, yüksek kaliteli yayınları desteklemeye ve yüksek etkili dergilerde yayımı teşvik etmeye devam etmelidir. Ayrıca, araştırmacılar için düzenlenecek çalıştaylar ve teşvik programları, akademik üretkenliği artırabilir.

3. Doktora programlarının etkinliğini arttırmak için;

3.1. Programın Gözden Geçirilmesi ve Yenilenmesi: Doktora programlarının, akademik ve endüstri gereksinimlerine uygun olarak düzenli olarak gözden geçirilmesi gerekir. Müfredatın güncellenmesi, yeni araştırma alanlarının ve teknolojik gelişmelerin entegre edilmesi önemlidir.

3.2. Danışmanlığın Güçlendirilmesi: Doktora öğrencilerinin başarılı olabilmesi için etkili bir danışmanlık süreci şarttır. Danışmanlık, öğrencinin araştırma becerilerini geliştirmesine, kariyer planlaması yapmasına ve akademik ağını genişletmesine yardımcı olabilir.

3.3. Araştırma Fonunun Sağlanması: Yeterli araştırma fonu sağlamak, öğrencilerin projelerini sürdürmeleri ve kaliteli araştırmalar yapabilmeleri için kritik bir faktördür. Fon desteği, laboratuvar malzemeleri, veri toplama ve analiz gibi çeşitli araştırma ihtiyaçlarını karşılamalıdır.

4. Uluslararası işbirliklerinin arttırılması

4.1. Küresel Araştırma Ağlarına Erişim: Uluslararası iş birlikleri, öğrencilere ve araştırmacılara global araştırma ağlarına erişim sağlar. Bu, farklı bakış açıları, yöntemler ve kaynaklarla etkileşimde bulunmayı kolaylaştırır.

4.2. Gelişmiş Finansman Fırsatları: Uluslararası projeler genellikle daha geniş finansman fırsatlarına yol açabilir. Ortak projeler ve küresel fonlama kuruluşları, daha büyük bütçeler ve daha çeşitli fon kaynakları sunabilir.

4.3. Bilgi ve Deneyim Paylaşımı: Farklı ülkelerden gelen araştırmacılar ve öğrenciler, kendi ülkelerinde karşılaşılan zorluklardan ve başarılı uygulamalardan bilgi paylaşabilirler. Bu, yenilikçi çözümler geliştirmeyi teşvik edebilir.

4.4. Kariyer Fırsatları: Uluslararası iş birlikleri, öğrencilerin küresel çapta tanınmasını ve profesyonel ağlarını genişletmesini sağlar. Bu, uluslararası kariyer fırsatlarını artırabilir.

4.5. Kültürel ve Akademik Çeşitlilik: Farklı kültürel ve akademik arka planlara sahip iş birlikleri, daha kapsamlı ve çeşitli araştırma sonuçları doğurabilir. Bu çeşitlilik, daha yenilikçi ve etkili çözümler geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

5. Yurtiçi İşbirliklerinin geliştirilmesi

- 5.1. *Ortak Araştırma Projeleri:* Üniversiteler ve araştırma kurumları, endüstri ile işbirliği yaparak ortak araştırma projeleri geliştirebilir. Bu projeler, hem akademik bilginin pratik uygulamalarını artırır hem de endüstrinin karşılaştığı sorunlara çözüm bulur.
- 5.2. *Eğitim ve Staj Programları:* Akademik kurumlar, endüstri ve diğer kurumlarla işbirliği yaparak öğrencilere yönelik staj ve uygulamalı eğitim programları oluşturabilir. Bu sayede öğrenciler, gerçek dünya deneyimi kazanırken, iş dünyası da yetenekli mezunlara erişim sağlar.
- 5.3. *Kaynak ve Altyapı Paylaşımı:* Araştırma laboratuvarları, ekipmanlar ve diğer altyapı kaynaklarının ortak kullanımını, kurumlar arasındaki işbirliğini artırabilir. Bu, maliyetleri düşürürken, araştırma kapasitelerini de artırır.
- 5.4. *Bilgi ve Teknoloji Transferi:* Üniversiteler ve araştırma kurumları, geliştirdikleri teknolojileri ve bilgileri endüstriye transfer ederek, yenilikçi ürünlerin ve hizmetlerin geliştirilmesine katkı sağlayabilirler.
- 5.5. *Ortak Konferans ve Seminerler:* Akademik kurumlar, endüstri temsilcileri ve diğer ilgili taraflar arasında bilgi paylaşımını teşvik etmek için ortak konferanslar, seminerler ve çalıştaylar düzenleyebilir.
- 5.6. *Hükümet Desteği ve Teşvikler:* Hükümet, yurtiçi işbirliklerini teşvik etmek için vergi indirimleri, hibe programları ve diğer mali destek mekanizmaları oluşturabilir. Bu, kurumlar arasındaki işbirliğini artırarak, ulusal düzeyde yenilikçiliği teşvik eder.
- 5.7. *Ağ Kurma ve İşbirliği Platformları:* Yurtiçi işbirliklerini teşvik etmek amacıyla, ağ kurma ve işbirliği platformları oluşturulabilir. Bu platformlar, farklı kurumlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımını kolaylaştırır.
- 5.8. *Uzun Vadeli Stratejik Ortaklıklar:* Kısa vadeli projelerin ötesine geçerek, uzun vadeli stratejik ortaklıklar oluşturulabilir. Bu tür ortaklıklar, sürdürülebilir ve kalıcı işbirlikleri sağlar.

